

POZNÁVACÍ (KOGNITIVNÍ) PROCESY A STAVY

pro 10-9:11

Kognitivní procesy - zajišťují orientaci člověka ve vnějším a vnitřním světě
 - kvalita je individuálně rozdílná
 - má existenční význam - uspokojuje potřebu znalostí a informací

Druhy poznání:

- 1) smyslové - čítí a vnímání (doznívá ve formě představ)
- 2) abstraktní (pojmové) - uskutečňuje se pomocí pojmů - myšlení, řeč

pro 10-9:12

Čítí (recepce) - psychický proces, který podává nejjednodušší a nezákladnější informace z vnějšího a vnitřního prostředí
 - uskutečňuje se pomocí analyzátorů
 - výsledkem čítí - počítek - odraz jednotlivé vlastnosti předmětu, jevu, který působí na náš receptor
 podnět → receptor → dostředivá dráha → mozková kůra (jádro analyzátoru)
 → počítek

Reakční čas - úsek mezi působením podnětu a jeho uvědoměním

Podnětový práh - intenzita podnětu pro vyvolání počítka

Smyslová citlivost (např. degustace)

Smyslová adaptace (např. vůně)

Zákon kontrastu

pro 10-9:16

Vnímání - psychický proces
 - součinnost analyzátorů - vytváří smyslový odraz - vjem (např. pomeranč - kulatý, oranžový, vůně, chuť)
Vlastnosti vnímání - výběrovost, celistvost (tóny- hudba), blízkost, výběrovost..
Podmínky čítí a vnímání - správná činnost smyslových orgánů, činnost CNS, intenzita a trvání podnětu
Zvláštnosti vnímání - smyslové klamy, pseudoiluze (např. svislé pruhy zeštíhlují)
Poruchy vnímání - iluze - zkreslené vjemy vyvolané reálným podnětem
 halucinace - vjemy bez podnětu (často pod vlivem OL)

pro 10-9:35

Představitost - proces mezi poznáním smyslovým a rozumovým
 - poznáváme to, co momentálně nepůsobí na naše smysly
 - představa - psychický zážitek, výsledek představitosti; názorný obraz předmětů a dějů - můžeme se k ní vracet
 - typy: zrakový, sluchový, pohybový, smíšený
 paměťová X fantazijní

pro 10-13:33

Fantazie (obrazotvornost)
 - rekonstrukční (na základě popisu) x konstrukční (obrazy, které neexistují)
Bdělé snění - vlastní představy o budoucnosti (často únik od reality)
Spánkové sny - neúmyslné, neovlivnitelné

pro 10-13:40

Paměť - soubor procesů, které umožňují osvojení informací, jejich uchování a vybavení; velmi důležitá vlastnost člověka

Druhy paměti: 1) krátkodobá (několik sekund) x dlouhodobá
2) názorná x logická x mechanická
3) bezděčná x záměrná

Zapomínání: přirozený proces; obranou je opakování

pro 10-13:59

Pozornost - stav organismu - z celkového množství podnětů vybíráme některé zaměřujeme na ně pozornost

bezděčná (neúmyslná - způsobená změnou prostředí)

x

záměrná (podmínky: motivace, přestávky, střídání činností, návyk soustředěné činnosti, dobrý stav organismu)

pro 10-14:09

Myšlení - zprostředkovaný a zobecňující způsob poznávání předmětů a jevů na základě pochopení jejich vzájemných vztahů a souvislostí

- nejvyšší proces - umožňuje poznat i to, co bezprostředně nevnímáme

Výsledkem myšlení je:

1. Pojem - odraz obecných a podstatných vlastností předmětů ve vědomí člověka - vyjádřen slovem
2. Soud - vyjádření vztahu mezi dvěma pojmy
3. Úsudek - vyjadřuje vztah mezi dvěma nebo více soudy

led 7-16:37

Myšlenkové operace

1. Analýza - rozdělení celku na části
2. Syntéza - myšlenkové spojování jednotlivých částí
3. Srovnávání - zjišťování podobnosti a rozdílnosti
4. Abstrakce - vyčleňování podstatných a obecných vlastností předmětů, pomíjení vedlejších
5. Zobecňování - zjišťování a spojování společných vlastností
6. Indukce - vyvozování obecného tvrzení na základě znalosti jednotlivých případů
7. Dedukce - aplikace obecného pravidla na konkrétní případ
8. Analogie - vyvozování nového poznatku na základě podobnosti s jinými předměty

led 7-16:47

Řeč - nástroj myšlení a dorozumívání

- vnitřní x vnější
- verbální x neverbální
- mluvená x psaná

led 7-16:59